Lietas Nr.120013413
Lietas arhīva Nr.102AA-0031-15/06

S P R I E D U M S
Liepājā 2015.gada 16.martā

Kurzemes apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
Tiesnese referente I.Rozīte
tiesneses I.Junghāne, S.Mertena

rakstveida procesā apelācijas kārtībā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par **SIA „Dēseles dzirnavas"**, reģistrācijas numurs 42103038170, saukšanu pie administratīvās atbildības pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – Latvijas APK) 41.panta piektās daļas, sakarā ar SIA „Dēseles dzirnavas" apelācijas sūdzību par Liepājas tiesas 2015.gada 8.janvāra spriedumu.

Tiesas kolēģija, pārbaudot lietas materiālus,

k o n s t a t a t

2012.gada 9.oktobrī Kurzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas vecākais inspektors sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu AM Nr.017342 (turpmāk – Protokols) par to, ka SIA „Dēseles dzirnavas" bez rakstveidā noslēgta darba līguma 2012.gada 17.jūlijā nodarbinājusi /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/ un /pers. H/. Pārkāpuma faktus pierāda 2012.gada 17.jūlijā sastādītie akti par konstatētajiem faktiem, /pers. H/ un /pers. E/ 2012.gada 17.jūlija paskaidrojumi, SIA „Dēseles dzirnavas" valdes locekļa Alda Vīksnes 2012.gada 11.septembra paskaidrojumi, ar /pers. E/, /pers. J/, /pers. G/ un /pers. H/ noslēgtie uzņēmuma līgumi, kā arī 2012.gada 11.septembrī un 2012.gada 12.septembrī sastādītie akti par konstatētajiem faktiem. Pārkāpums konstatēts atkārtoti gada laikā, jo 2011. gada 4. oktobrī sabiedrība par analogu pārkāpumu administratīvi sodīta. Konstatēts Darba likuma 41.panta pirmās un ceturtās daļas pārkāpums. Atbildība par pārkāpumu paredzēta Latvijas APK 41.panta piektajā daļā *(Iestādes lietas materiālu 19.lapa)*.

Ar Kurzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas amatpersonas galvenās inspektores 2012.gada 31.oktobra lēmumu Nr.12N-136-2012-008 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) SIA „Dēseles dzirnavas" uzlikts naudas sods 7000 Ls (9960,10 *euro*) *(lietas 50.-53.lapa)*.

Nepiekrītot Sākotnējam lēmumam, SIA „Dēseles dzirnavas" ar sūdzību vērsās augstākā iestādē un ar Valsts darba inspekcijas (turpmāk – Iestāde) direktora 2013.gada 15.janvāra lēmumu Nr.04/569-01-09/27 (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts, bet SIA „Dēseles dzirnavas" sūdzība noraidīta.

Iestāde Lēmumā norādījusi, ka lai konstatētu starp /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/ un /pers. H/ un SIA „Dēseles dzirnavas" nodibināto tiesisko attiecību veidu, nepieciešams izvērtēt uzņēmuma līgumu saturu, proti, vai starp pusēm nodibinātās līgumiskās attiecības pēc savas būtības nav uzskatāmas par darba tiesiskajām attiecībām, kā ietvarā nepieciešams konstatēt darba samaksu, veicamo darbu un darbinieka pakļaušanos noteiktai darba kārtībai.

Iestāde secinājusi, ka uzņēmuma līgumos, kas noslēgti starp sūdzības iesniedzēju un /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/ un /pers. H/, norādīts, ka viņas apņēmušās veikt zemeņu lasīšanu un ravēšanu, kā arī dažādus palīgdarbus. Veicot darbu, strādniecēm jāievēro SIA „Dēseles dzirnavas" iekšējās darba kārtības noteikumi, izpildes termiņi un citi pasūtītāja noteikumi. Tātad SIA „Dēseles dzirnavas" vienojusies ar minētajām personām, ka tās pakļausies SIA "Dēseles dzirnavas" noteiktajai darba kārtībai. Par to, ka uzņēmuma līgumi vērsti uz darbu vispār, nevis konkrēta gala rezultāta sasniegšanu, liecina uzņēmuma līguma 4.1.punktā noteiktais, ka noslēgtie līgumi ir beztermiņa. Savukārt līguma 4.2.punktā noteikts - ja pēc līguma termiņa beigām neviena no pusēm nav pieprasījusi līgumu izbeigt un līguma attiecības faktiski turpinās, līgums skaitās pagarināts ar šī paša līguma noteikumiem uz nākamo gadu. Šāds tiesiskais regulējums līguma termiņa pagarināšanai tiek piemērots, pastāvot darba tiesiskajām attiecībām.

Izvērtējot SIA "Dēseles dzirnavas" nodarbināto personu /pers. E/ un /pers. H/ 2012.gada 17.jūlija paskaidrojumus, konstatēts, ka darbinieces pakļāvās SIA "Dēseles dzirnavas" noteiktajai kārtībai, jo darba laiku no plkst.9.00 līdz plkst.17.00, vai kā /pers. E/ - astoņas stundas dienā, viņām noteica darba devējs SIA „Dēseles dzirnavas" nodrošinot viņas ar visu nepieciešamo aprīkojumu – darba cimdiem, grābekļiem, kapļiem, trauciņiem, kuros lasīt ogas, - pienācīgai un kvalitatīvai darba veikšanai.

No iepriekš minētā secināts, ka starp sūdzības iesniedzēju un /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/ un /pers. H/ pastāvošās tiesiskās attiecības satur darba tiesisko attiecību pazīmes – darbs, ko persona veikusi, pakļaujoties noteiktai darba kārtībai ir darbs vispār, nevis darbs, kas virzīts uz galarezultātu, kā tas būtu uzņēmuma līguma gadījumā.

Iestāde konstatējusi, ka Darba likuma 28.panta pirmās un otrās daļas, 40.panta pirmās un sestās daļas, 41.panta otrās daļas normas uzliek par pienākumu darba līgumu noslēgt rakstveidā, kad notikusi vienošanās par veicamo darbu, darba samaksu, darbinieka turpmāku pakļaušanos noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem. Likumdevējs kā obligāti ievērojamu pienākumu ir noteicis darba līguma noslēgšanu rakstveidā pirms darbinieks uzsācis veikt darbu. Tādējādi secināms, ka darba devējam nav tiesību ļaut darbiniekam uzsākt darbu, kamēr nav rakstveidā noslēgts darba līgums, un darba devēja pienākums ir nodrošināt tādu darba organizāciju un kontroli, lai netiktu pieļauts darbs bez rakstveidā noslēgta darba līguma.

Izvērtējot administratīvā lietā esošos pierādījumu kopsakarā ar tiesību normām, Iestāde secinājusi, ka starp SIA „Dēseles dzirnavas" un /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/ un /pers. H/ netika noslēgts rakstveidā darba līgums un SIA "Dēseles dzirnavas" ļāva veikt darbiniekiem darba pienākumus, neievērojot darba līguma rakstveida formu. Secināts, ka starp SIA "Dēseles dzirnavas" un darbiniekiem ar uzņēmuma līgumiem nodibinātās tiesiskās attiecības pēc satura atbilst darba tiesiskajām attiecībām, kuru nodibināšanai likumdevējs noteicis rakstveida formā noslēdzamu darba līgumu.

Piemērotais naudas sods 7000 Ls (9960,10 *euro*) apmērā Iestādes vērtējumā ir samērīgs un atbilstošs izdarītajam pārkāpumam, jo SIA "Dēseles dzirnavas" bez rakstveidā noslēgta darba līguma nodarbinātas četras personas *(lietas 22.-29.lapa)*.

Par Lēmumu SIA „Dēseles dzirnavas" iesniedza sūdzību Liepājas tiesā, lūdzot atcelt Lēmumu un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietvedību *(lietas 3.-10.lapa)*.

Ar Liepājas tiesas 2015.gada 8.janvāra spriedumu (turpmāk – Spriedums) Sākotnējais lēmums un Lēmums grozīts daļā par administratīvā soda piemērošanu SIA „Dēseles dzirnavas" un noteikts naudas sods 4000 *euro* apmērā sakarā ar Grozījumiem attiecīgā panta sankcijā.

Izvērtējot konkrētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, tiesa atzinusi, ka Iestādes Lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams, lai SIA „Dēseles dzirnavas" atzītu par vainīgu Latvijas APK 41.panta piektajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā un noteiktu sodu, un saskaņā ar Latvijas APK 289.^{13}panta trešo daļu tiesa pievienojusies Lēmuma argumentācijai.

Tiesa konstatējusi, ka Iestāde Lēmumā ir sniegusi faktu vērtējumu un pareizus secinājumus par darba tiesisko attiecību pastāvēšanu starp SIA "Dēseles dzirnavas"kā darba devēju un personām kā darba ņēmējiem. Darba tiesiskajās attiecībās darbiniekam ir jāievēro noteikta darba devēja darba kārtība, ko reglamentē arī Darba likuma 16.nodaļa "Darba kārtība un darba devēja rīkojumi", par kuru neievērošanu darbiniekam Darba likumā ir paredzēta atbildība (Darba likuma 23.nodaļa). Savukārt uzņēmēja – pasūtītāja tiesiskajās attiecībās šāda nosacījuma nav, gluži pretēji – civiltiesiskajās attiecībās, kas nodibinātas uz uzņēmuma līguma pamata, pasūtītājs darbus veic neatkarīgi no pasūtītāja, proti, patstāvīgi, nepakļaujoties pasūtītāja darba kārtībai, pie kam, darbi tiek veikti izpildītājam izdevīgā laikā un ar saviem darba rīkiem, jo darbu izpildes mērķis ir konkrēts gala rezultāts, nevis darbs kā tāds.

Tiesa norādījusi, ka no Civillikuma 2178., 2182. un 2212.panta, Darba likuma 28.panta otrās daļas ir secināms, ka galvenās darba tiesisko attiecību pazīmes ir darba veikšana par noteiktu atlīdzību un pakļaušanās noteiktai darba devēja kārtībai un rīkojumiem. Par darba tiesisko attiecību pastāvēšanu liecina šādas pazīmes - pakļaušanas darba devēja noteiktajai darba kārtībai, regulāra ikmēneša atlīdzība, veiktā darba laika uzskaite, darba veikšana kā tāda. Ja tiesiskās attiecības starp līgumslēdzējpusēm atbilst darba tiesiskajām attiecībām, tad šādu tiesisko attiecību noformēšana, neizmantojot darba līgumu, ir prettiesiska. Tādējādi abām līgumslēdzējpusēm, ja tās vēlas nodibināt līgumattiecības vai turpināt tiesiskās attiecības, kuras līdzinās analizētajām līgumattiecībām, nav izvēles brīvības attiecībā uz noslēdzamo līgumattiecību veidu, bet gan noslēdzams darba līgums.

Par darba tiesisko attiecību esību var liecināt arī citas iezīmes, kas vērtējamas kopumā, piemēram, ka svarīgāks ir darba process, nevis tikai darba rezultāts; ka darbinieks ir pakļauts noteiktai darba kārtībai un darba devēja norādījumiem; ka tās ir ilgstošas, turpinātas tiesiskās attiecības, jo tās parasti nenodibina uz vienu darba izpildījumu. *(sk. Senāta 2011.gada 3.februāra spriedums lietā Nr.SKA-36/2011 9.punktu)*.

2012.gada 17.jūlijā, veicot pārbaudi SIA „Dēseles dzirnavas", konstatēts, ka uzņēmumā nodarbinātas /pers. E/, /pers. F/, /pers. G/ un /pers. H/. Minētās personas vienojušās ar darba devēju par veicamo darbu – zemeņu lasīšana, ravēšana, citi palīgdarbi, vienojušās par darba laiku no plkst.09.00 līdz plkst.17.00, vienojušās par konkrētu darba samaksu – 1,18 Ls par palīgdarbiem stundā, 1,25 Ls vai 1,20 Ls par darba stundu, ravēšana 1 Ls par vagu, darba devējs apņēmies nodrošināt ar nepieciešamo darba aprīkojumu. Tādējādi starp SIA „Dēseles dzirnavas" un pašnodarbinātajām personām pastāvošajās civiltiesiskajās attiecībās konstatējams darba tiesisko attiecību saturs.

Stājoties civiltiesiskajās attiecībās, un slēdzot līgumus, ir jāievēro normatīvo aktu imperatīvās normas, kas cita starpā paredz, ka, pastāvot darba tiesiskajām attiecībām, obligāti ir slēdzams rakstveida darba līgums. No tā, ka noslēgtie līgumi, kas pēc sava satura atbilst darba līgumiem, nosaukti par uzņēmuma līgumiem, ir secināms, ka sūdzības iesniedzējs pietiekoši apzinājās šo līgumu atšķirību un tāpēc tiesa atzīst, ka sūdzības iesniedzējs apzināti nenoslēdza darba līgumus rakstveidā.

Ievērojot visu iepriekš konstatēto, tiesa atzinusi, ka SIA „Dēseles dzirnavas" uz pārkāpuma izdarīšanas brīdi ar nodarbinātajām pirms darba uzsākšanas nebija noslēgusi rakstveida darba līgumus un līdz ar to, izdarījusi Latvijas APK 41.panta piektajā daļā paredzēto administratīvo pārkāpumu par darba līguma nenoslēgšanu rakstveidā, ja tas izdarīts atkārtoti gada laikā pēc administratīvā soda uzlikšanas, jo ar Valsts darba inspekcijas 2011.gada 4.oktobra lēmumu Nr.12N-433-2011-026 SIA „Dēseles dzirnavas" saukta pie administratīvās atbildības par Latvijas APK 41.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, piemērojot administratīvo sodu 1500 Ls jeb 2134,31 *euro* apmērā.

Pieņemot lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu, jāņem vērā, ka sabiedrībai ir nepieciešams, lai darba devējs, nodibinot darba tiesiskās attiecības rakstveidā, rūpētos par savu darbinieku sociāli ekonomiskajām tiesībām. Nenodibinot darba tiesiskās attiecības rakstveidā, darbinieks zaudē sociālās garantijas, tādējādi personu nodarbināšana bez rakstveidā noslēgta darba līguma kvalificējama kā būtisks normatīvo aktu pārkāpums darba tiesībās, uz ko norāda arī likumdevēja noteiktais soda apmērs par šāda veida pārkāpumu. Sabiedrības interesēs ir, lai darba devējs ievēro normatīvo aktu prasības, rūpējas par to, lai netiktu aizskartas darbinieku tiesības, kā arī aizsargāt sabiedrisko kārtību, nostiprināt likumību, ieaudzināt darba devējos cieņas pilnu attieksmi pret darbiniekiem.

Līdz 2013.gada 29.maija Latvijas APK grozījumiem, par minētā pārkāpuma izdarīšanu, uzlika naudas sodu darba devējam - fiziskajai personai vai amatpersonai no četrsimt līdz piecsimt latiem, juridiskajai personai – no piectūkstoš līdz desmittūkstoš latiem. Administratīvais sods SIA „Dēseles dzirnavas" 7000 Ls apmērā uzlikts, lai sasniegtu Latvijas APK 22.pantā nostiprinātos mērķus. Taču tiesa konstatējusi, ka 2013.gada 29.maijā un 2014.gada 1.aprīlī ir stājušies spēkā grozījumi Latvijas APK 41.panta piektās daļas sankcijā, paredzot, ka par pārkāpumu uzliek naudas sodu darba devējam – juridiskai personai – no trīstūkstoš sešsimt līdz septiņtūkstoš simt *euro*. Tiesa, nosakot piemērojamā soda apmēru, ņēmusi vērā Latvijas APK 8.panta otrajā daļā norādīto un SIA „Dēseles dzirnavas" izdarītā administratīvā pārkāpuma raksturu. Tiesas norādījusi, ka Darba likuma 41.pantā ietvertās tiesību normas ir vērstas uz darbinieka tiesību aizsardzību civiltiesiska strīda gadījumā, tādēļ atzīstams, ka personas nodarbināšana bez rakstveidā noslēgta darba līguma kvalificējama kā būtisks darba tiesisko attiecību regulējošo normatīvo aktu pārkāpums.

Pie soda noteikšanas ņemts vērā nodarbināto personu skaits, ar kurām nebija rakstveidā noslēgts darba līgums, kā arī tas, ka lietā nav konstatēti atbildību mīkstinoši un pastiprinoši apstākļi, jo atkārtotība jau ietverta panta kvalificējošā sastāvā. Tādēļ tiesa noteikusi sodu

tuvu panta sankcijā paredzētajai minimālai soda robežai *(lietas 84.-86.lapa)*.

Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi SIA „Dēseles dzirnavas", lūdzot atcelt Sākotnējo lēmumu un tiesas spriedumu un izbeigt administratīvo lietvedību. SIA „Dēseles dzirnavas" norāda, ka tiesa nav vispusīgi un pilnīgi pārbaudījusi visus lietas apstākļus, tādēļ taisījusi nepareizu spriedumu.

Likumdevējs ir noteicis, ka protokolā jānorāda administratīvā pārkāpuma izdarīšanas vieta, laiks, pārkāpuma būtība u.c. SIA „Dēseles dzirnavas" norāda, ka no Protokola var secināt, ka pārkāpums izdarīts 2012.gada 17.jūlijā. Apelācijas sūdzībai ir pievienots Kurzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas 2012.gada 31.oktobra lēmumu Nr.12-136-2012-009 un Nr.12N-136-2012-007, no kuriem redzams, ka Lēmumā minētās personas vienlaicīgi bez darba līguma vienā un tajā pašā laikā – 2012.gada 17.jūlijā nodarbinātas arī SIA „Kurzemes delikateses" un SIA „Veselības centrs Embūtes Roze". Vispārsaprotams ir fakts, ka viena un tā pati persona vienā dienā nevar strādāt vairākās darba vietās no plkst.9.00 līdz 17.00, pakļauties dažādu darba devēju darba kārtības noteikumiem. Līdz ar to nav saprotams, par kādu pārkāpumu 2012.gada 17.jūlijā tiek sodīta SIA „Dēseles dzirnavas".

SIA „Dēseles dzirnavas" uzskata, ka Iestāde un tiesa nepareizi, piemērojot gramatisko iztulkošanas metodi, tulko Latvijas APK 41.panta otro daļu. Saskaņā ar minēto tiesību normu likumdevējs paredzējis atbildību par darba līguma nenoslēgšanu rakstveida formā. Civillikumā ir deklarēts brīvas gribas princips. Vienīgā formalitāte, kura jāievēro darba līguma slēgšanai ir rakstveida forma. Nodarbinātais nezaudē Darba likumā piešķirtās garantijas, tiesības un tiesisko aizsardzību tikai tāpēc, ka līgums nosaukts par uzņēmuma līgumu un līgums neparedz visas darījuma būtiskās sastāvdaļas.

Latvijas APK 41.pnata piektā daļa, tulkojot teleoloģiski un sistēmiski, ir piemērojama gadījumos, ja konstatē nereģistrēto nodarbinātību. SIA „Dēseles dzirnavas" veica līgumu uzskaiti un par darbiniekiem maksāja nodokļus. Tiesa nepareizi secinājusi, ka darba tiesisko attiecību slēpšana aiz cita veida līgumiem ir pielīdzināma nodarbināšanai bez rakstveidā noslēgta darba līguma. Tiesa nav ņēmusi vērā apstākli, ka Iestādei, konstatējot darba tiesiskās attiecības, ir tiesības norādīt uz nepilnībām noslēgtajos līgumos un pārbaudīt, vai darba devējs ievēro visas ar darba tiesiskajām attiecībām noteiktās prasības, nepieciešamības gadījumā piemērot administratīvo sodu saskaņā ar Latvijas APK 41.panta pirmo daļu.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka Lēmumā minētās personas reģistrējušās kā pašnodarbinātās personas, ka darba laika uzskaite nav veikta, bet gan katru mēnesi sastādīti darbu nodošanas-pieņemšanas akti.

Tiesai bija jāņem vērā arī Finanšu ministrijas informatīvā ziņojumā „Par samazinātu darbaspēku nodokļu likmju piemērošanu sezonālajos darbos nodarbināto ienākumam" izdarītie secinājumi, ka pašlaik ar personu, kas tiek nodarbināta sezonas rakstura darbos, ir jāslēdz darba līgums uz noteiktu laiku vai uzņēmuma līgums. SIA „Dēseles dzirnavas" pēc konsultēšanās Iestādē noslēdza ar personām uzņēmuma līgumus par darbu veikšanu, kuriem bija neregulārs darbs, kuri nevarēja pastāvīgi pildīt darba devēja uzdevumus, jo sniedza savu pakalpojumu arī citiem uzņēmumiem.

SIA „Dēseles dzirnavas" atsaukusies uz Latvijas APK 289.^{6}panta septīto daļu un norādījusi, ka SIA „Dēseles dzirnavas" darbības nav

kvalificējamas pēc Latvijas APK 41.panta piektās daļas, tādēļ, pamatojoties uz Latvijas APK 239.panta pirmās daļas 1.punktu tiesvedība lietā ir izbeidzama *(lietas 89.-91.lapa)*.

Pārbaudījusi lietas materiālus, izvērtējusi pārsūdzētā Sprieduma pamatojumu, tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir atstājams negrozīts, bet SIA „Dēseles dzirnavas" apelācijas sūdzība ir noraidāma.

Latvijas APK 7.pants nosaka, ka nevienam nevar piemērot ietekmēšanas līdzekli par administratīvo pārkāpumu citādi kā uz likuma pamata un likumā noteiktā kārtībā, un lietvedība par administratīvajiem pārkāpumiem veicama, stingri ievērojot likumību. Tiesas kolēģija secina, ka viens no būtiskiem nosacījumiem, kas nodrošina likumības ievērošanu, ir pietiekamu un likumā atļautu pierādījumu iegūšana.

Latvijas APK 243.pants paredz, ka pierādījumi administratīvā pārkāpuma lietā ir jebkuras Latvijas APK paredzētajā kārtībā iegūtas un noteiktā procesuālajā formā nostiprinātas ziņas par faktiem, kurus administratīvā pārkāpuma lietvedībā iesaistītās personas savas kompetences ietvaros izmanto, lai pierādītu administratīvā pārkāpuma esamību vai neesamību un noskaidrotu citus apstākļus, kam ir nozīme lietas pareizā izlemšanā. Kā pierādījumus var izmantot tikai ticamas, attiecināmas un pieļaujamas ziņas par faktiem, iegūtie fakti vai ziņas jāvērtē kopumā un savstarpējā sakarībā.

Tiesas kolēģija konstatē, ka SIA „Dēseles dzirnavas" saukta pie administratīvās atbildības saskaņā ar Latvijas APK 41.panta piekto daļu par šā panta otrajā daļā paredzēto pārkāpumu, ja tas izdarīts atkārtoti gada laikā pēc administratīvā soda uzlikšanas. Minētā panta otrajā daļā paredzēta atbildība par personu nodarbināšanu bez rakstveida darba līguma.

Par Latvijas APK 41.panta piektajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu uzliek naudas sodu [..] juridiskajai personai — no trīstūkstoš sešsimt līdz septiņtūkstoš simt *euro* (tagadējā redakcijā).

Darba likuma 40.panta pirmā daļa nosaka, ka darba līgums slēdzams rakstveidā pirms darba uzsākšanas.

Novērtējusi pierādījumus izskatāmajā lietā, tiesas kolēģija atzīst, ka SIA „Dēseles dzirnavas" vaina administratīvā pārkāpuma, par kuru atbildība ir paredzēta Latvijas APK 41.panta piektajā daļā, ir pierādīta ar tiem pierādījumiem, kurus gan pirmās instances tiesa, gan Iestāde analizējusi savā nolēmumā, un apelācijas instances tiesa pievienojas šiem secinājumiem, atzīstot, ka atbilstoši Latvijas APK 289.^{13}panta trešajai daļai to atkārtota izvērtēšana nav lietderīga.

Papildus tiesas kolēģija norāda turpmāk minēto.

N o 2012.gada 17.jūlija aktiem par konstatētajiem faktiem redzams, ka, pārbaudot darba tiesiskās attiecības darba vietā SIA „Dēseles dzirnavas", konstatēts, ka SIA „Dēseles dzirnavas" ir noslēgusi uzņēmuma līgumus ar /pers. E/, /pers. F/, /pers. H/ un /pers. G/. Tiesas kolēģija nesaskata objektīvu pamatojumu, lai apšaubītu minētajos aktos norādīto informāciju. Apelācijas sūdzībā izteiktais iebildums par to, ka par vienu un to pašu personu nodarbināšanu tajā pašā dienā ir sodītas SIA "Veselības centrs Embūtes roze" un SIA "Kurzemes delikateses" apelācijas instances tiesa norāda, ka, pirmkārt – no Tiesu informācijas sistēmas datiem redzams, ka visām trim SIA valdes loceklis un darba devējs ir viena un tā pati persona – /pers.A/; otrkārt, SIA "Veselības centrs Embūtes roze" un SIA "Kurzemes delikateses" sodītas par /pers. H/, /pers. G/ un /pers. E/ nodarbināšanu 2012. gada 12. septembrī, nevis 2012.gada 17. jūlijā. Ņemot vērā, ka visu triju SIA vadītājs un darba devējs ogu lasītājām ir viena un tā pati persona, secināms, ka izvairīšanās no atbilstošu nodokļu maksāšanas un atbildības par nodarbināto personu sociālo aizsardzību ir izdarīta tīši un apzināti.

Izskatāmajā strīdā vērtējamas Darba likuma un Civillikuma normas. Augstākā tiesa ir izteikusi skaidrojumu, pēc kādiem kritērijiem ir vērtējama darba tiesisko attiecību atšķirība no uzņēmuma līguma. Raksturojot darba līgumu, Civillikuma 2178.pantā noteikts, ka ar darba līgumu viena puse uzņemas strādāt otrai darbu par atlīdzību, bet 2179.panta otrajā daļā noteikts – ja saistības mērķis ir nevis darbs vispār, bet kāds noteikts darba rezultāts, tad līgums par to nav uzskatāms par darba līgumu, bet par uzņēmumu. Savukārt Darba likuma 28.panta otrajā daļā noteikts, ka ar darba līgumu darbinieks uzņemas veikt noteiktu darbu, pakļaujoties noteiktai darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem, bet darba devējs – maksāt nolīgto darba samaksu un nodrošināt taisnīgus, drošus un veselībai nekaitīgus apstākļus (*sk. Augstākās tiesas 2008.gada 3.decembra spriedumu lietā Nr. SKC-323/2008*).

Vērtējot SIA noslēgtos līgumus ar /pers. E/, /pers. Z/, /pers. H/ un /pers. G/, apelācijas instances tiesa secina, ka līgumos ietvertie nosacījumi neatbilst līguma nosaukumam. Uzņēmuma līgums tiek slēgts konkrēta darba izpildei vai kāda konkrēta pasūtījuma izpildei, nevis strādāšanai kādā objektā vispār. Uzņēmuma līguma gadījumā pasūtītājs (šajā gadījumā SIA "Dēseles dzirnavas") neatbild par sociālajām garantijām, iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumu, nenosaka darba un atpūtas laika limitu, bet uzņēmējs (šajā gadījumā ogu lasītājas) nav pakļauts pasūtītājam un atbild tikai par konkrētā darba rezultāta, apjoma sasniegšanu noteiktajā termiņā un kvalitātē. Uzņēmuma līgums nekad nevar būt beztermiņa. Uzņēmējs pats organizē savu darbu, ar saviem līdzekļiem un iespējām.

Izskatāmajā lietā uzņēmuma līgumos ietvertie nosacījumi atbilst darba līguma kritērijiem un, vērtējot pierādījumus kopumā, saskatāmas šādas darba tiesisko attiecību pazīmes:

- noteikts darba laiks no plkst.9.00 līdz 17.00, t.i. laikā, kad teritorijas vārti ir atslēgti;
- darba devējs veic darba laika uzskaiti, par ko liecina valdes SIA pārstāvja paskaidrojums attiecībā uz darbinieku disciplīnu un darba laika uzskaites tabeles;
- noteikta darba samaksa - stundas likme;
- līgums bez termiņa ierobežojuma, kas liecina par ilgstošu darba raksturu;
- darba devējs nodrošina ar nepieciešamo aprīkojumu- cimdi, kapļi, grābekļi, kastes.

Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka konkrētajā gadījumā darbs, kuru /pers. E/, /pers. Z/, /pers. H/ un /pers. G/ veica SIA „Dēseles dzirnavas", neatbilda uzņēmuma līguma priekšmetam – tas nebija vērsts uz konkrētu galarezultātu. Starp SIA „Dēseles dzirnavas" un personām ir saskatāmas darba tiesiskās attiecības, jo personas uzņēmās strādāt SIA „Dēseles dzirnavas" darbu par atlīdzību, un saistību mērķis bija darbs vispār. Līdz ar to starp SIA „Dēseles dzirnavas" un /pers. E/, /pers. Z/, /pers. H/ un /pers. G/ bija nepieciešams noslēgt darba līgumu rakstiskā formā, kas netika izdarīts.

SIA "Dēseles dzirnavas" atsauce uz Civillikumā ietverto brīvas gribas principu pušu savstarpējās līgumattiecībās nav attiecināms uz darba līguma formu, jo Darba likuma 40. panta pirmās daļas imperatīvā norma prasa līguma slēgšanu rakstveidā pirms darba uzsākšanas.

SIA "Dēseles dzirnavas" nepamatoti atsaukusies uz Latvijas APK 41.panta pirmo daļu. Minētā tiesību norma paredz administratīvo atbildību par darba tiesiskās attiecības regulējošo normatīvo aktu pārkāpšanu, izņemot gadījumus, kas noteikti šā panta otrajā un trešajā daļā. Tā kā konkrētajā situācijā SIA "Dēseles dzirnavas" tiek saukta pie administratīvās atbildības par darba līguma nenoslēgšanu rakstveida formā, Iestāde nevarēja piemērot Latvijas APK 41.panta pirmo daļu.

Apelācijas sūdzībā pareizi norādīts, ka kontrolējošai Iestādei ir tiesības norādīt uz konstatētiem trūkumiem, tomēr jānorāda, ka Iestādes pienākums ir arī attiecīgi reaģēt uz likumpārkāpumiem un izvērtēt jautājumu par administratīvās lietvedības uzsākšanu.

Apelācijas sūdzībā izteiktā atsauce uz Finanšu ministrijas informatīvo ziņojumu "Par samazinātu darbaspēka nodokļu likmju piemērošanu sezonālajos darbos nodarbināto ienākumam" nav juridiski saistoša spēka ne tiesai, ne kontrolējošai Iestādei. Tajā pašā laikā, kā atreferēts apelācijas sūdzībā, tad arī šajā ziņojumā ir pareizi norādīts, ka ar sezonas darbos nodarbinātajām personām slēdzams darba līgums uz laiku vai uzņēmuma līgums par konkrētu darbu.

Pirmās instances tiesa jau ir veikusi soda piemērošanas vērtējumu un apelācijas instances tiesai nav iemesla to apšaubīt. SIA „Dēseles dzirnavas" piemērotais naudas sods 4000 *euro* apmērā ir samērīgs un atbilstošs izdarītajam pārkāpumam, sods piemērots sankcijā norādītajā apmērā.

Tiesas kolēģija nekonstatē arī procesuālus pārkāpumus Iestādes un pirmās instances tiesas rīcībā, kas ļautu apšaubīt kāda pierādījuma ticamību vai attiecināmību par SIA „Dēseles dzirnavas" vainu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā. Pirmās instances tiesa atbilstoši Latvijas APK 243.pantam pareizi

novērtējusi pierādījumus administratīvā pārkāpuma lietā. Tiesas kolēģija atzīst, ka pārsūdzētais Spriedums ir atstājams negrozīts, bet apelācijas sūdzība noraidāma.

Pamatojoties uz Latvijas APK 289.^{22}panta, 289.^{12} panta otrās daļas 1.punktu, tiesas kolēģija

n o s p r i e

Liepājas tiesas 2015.gada 8.janvāra spriedumu **atstāt negrozītu**, bet SIA „Dēseles dzirnavas" apelācijas sūdzību **noraidīt**.
Spriedums nav pārsūdzams.
Motivēts spriedums sastādīts un pieejams **no 2015.gada 16.marta.**

Tiesnese referente I.Rozīte

Tiesnese I.Junghāne

Tiesnese S.Mertena